

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 5. októbra 2017*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Verejné zmluvy na práce, dodanie tovaru a poskytnutie služieb – Smernica 2004/18/ES – Článok 1 ods. 9 – Pojem „verejný obstarávateľ“ – Spoločnosť, ktorej základné imanie vlastní verejný obstarávateľ – Interné operácie v rámci skupiny“

Vo veci C-567/15,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Vilniaus apygardos teismas (Krajský súd Vilnius, Litva) z 21. októbra 2015 a doručený Súdnemu dvoru 2. novembra 2015, ktorý súvisí s konaním:

„LitSpecMet“ UAB

proti

„Vilniaus lokomotyvų remonto depas“ UAB,

za účasti:

„Plienmetas“ UAB,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory T. von Danwitz, predseda Súdneho dvora K. Lenaerts, vykonávajúci funkciu sudcu štvrtej komory, sudcovia E. Juhász (spravodajca), C. Vajda a C. Lycourgos,

generálny advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajomník: I. Illéssy, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 9. februára 2017,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- „LitSpecMet“ UAB, v zastúpení: C. Maczkovics, R. Martens a V. Ostrovskis, advokatai,
- „Vilniaus lokomotyvų remonto depas“ UAB, v zastúpení: D. Soloveičik, advokatas, a G. Jokubauskas, zástupca spoločnosti,
- litovská vláda, v zastúpení: D. Kriaučiūnas, D. Stepanienė a R. Butvydytė, splnomocnení zástupcovia,
- nemecká vláda, v zastúpení: J. Möller, splnomocnený zástupca,

* Jazyk konania: litovčina.

- portugalská vláda, v zastúpení: L. Inez Fernandes, M. Figueiredo a F. Batista, splnomocnení zástupcovia,
 - Európska komisia, v zastúpení: A. Tokár, A. Steiblytė a J. Jokubauskaitė, splnomocnení zástupcovia,
- po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 27. apríla 2017,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 1 ods. 9 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/18/ES z 31. marca 2004 o koordinácii postupov zadávania verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby (Ú. v. EÚ L 134, 2004, s. 114; Mim. vyd. 06/007, s. 132), zmenenej nariadením Komisie (EÚ) č. 1251/2011 z 30. novembra 2011 (Ú. v. EÚ L 319, 2011, s. 43) (ďalej len „smernica 2004/18“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťami „LitSpecMet“ UAB a „Vilniaus lokomotyvų remonto depas“ UAB (ďalej len „VLRD“) týkajúceho sa zákazky na dodávku tyčí zo železných kovov, ktorú VLRD sčasti zadala spoločnosti LitSpecMet.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Smernica 2004/18 bola zrušená a nahradená s účinnosťou od 18. apríla 2016 smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18 (Ú. v. EÚ L 94, 2014, s. 65).
- 4 Článok 1 ods. 2 písm. c) smernice 2004/18 definoval, že „verejné zákazky na dodávku tovaru“ sú iné verejné zákazky ako verejné zákazky na práce, ktorých predmetom je nákup, lízing, prenájom alebo kúpa výrobkov na splátky, s možnosťou odkúpenia alebo bez takejto možnosti.
- 5 Článok 1 ods. 9 tejto smernice stanovoval:

„Verejní obstarávatelia“ sú štátne, regionálne alebo miestne orgány, inštitúcie, ktoré sa spravujú verejným právom, združenia vytvorené jedným alebo niekoľkými takýmito orgánmi alebo jednou alebo viacerými takýmito inštitúciami, ktoré sa spravujú verejným právom.

„Inštitúcia, ktorá sa spravuje verejným právom“ je každá inštitúcia:

- a) zriadená na osobitný účel plnenia potrieb všeobecného záujmu, ktoré nemajú priemyselný alebo obchodný charakter;
- b) má právnu subjektivitu; a
- c) je z väčšej časti financovaná štátnymi, regionálnymi alebo miestnymi orgánmi alebo inými inštitúciami, ktoré sa spravujú verejným právom; alebo jej riadenie podlieha dohľadu týchto inštitúcií; alebo má správny, riadiaci alebo dozorný orgán, ktorého viac ako polovicu členov vymenúvajú štátne, regionálne alebo miestne orgány alebo iné inštitúcie, ktoré sa spravujú verejným právom.

...“

- 6 Článok 7 uvedenej smernice s názvom „Prahové hodnoty pre verejné zákazky“ stanovoval:

„Táto smernica sa vzťahuje na verejné zákazky, ktoré nie sú vylúčené podľa výnimiek ustanovených v článkoch 10 a 11 a v článkoch 12 až 18 a ktorých predpokladaná hodnota bez dane z pridanej hodnoty (DPH) sa rovná alebo je vyššia ako tieto prahové hodnoty:

...

b) 200 000 [eur]

- pre verejné zákazky na dodávku tovaru a na služby zadávané inými verejnými obstarávateľmi, ako sú verejní obstarávatelia uvedení v prílohe IV,

...“

Litovské právo

- 7 Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas (litovský zákon o verejnom obstarávaní), ktorým sa preberá smernica 2004/18 do litovského práva, vo svojom § 4 s názvom „Verejní obstarávatelia“ stanovuje:

„1. Za verejného obstarávateľa sa považuje:

- (1) štátny alebo miestny orgán;
- (2) právnická osoba, ktorá sa spravuje verejným alebo súkromným právom a ktorá spĺňa podmienky stanovené v odseku 2 tohto paragrafu;
- (3) združenie orgánov uvedených v bode 1 tohto odseku a/alebo právnických osôb, ktoré sa spravujú verejným alebo súkromným právom, uvedených v bode 2 tohto odseku;
- (4) obstarávatelia, ktorí pôsobia v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy alebo poštových služieb, uvedení v § 70 ods. 1 bodoch 2 až 4 tohto zákona.

2. Za verejného obstarávateľa sa považuje právnická osoba, ktorá sa spravuje verejným alebo súkromným právom (iná než štátne alebo miestne orgány), ak je celá jej činnosť alebo určitá časť jej činnosti určená na osobitný účel plnenia potrieb všeobecného záujmu, ktoré nemajú priemyselný alebo obchodný charakter, a ktorá spĺňa aspoň jednu z týchto podmienok:

- (1) viac ako 50 % jej činnosti sa financuje zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu územných celkov alebo z iných štátnych zdrojov alebo zo zdrojov územných celkov alebo z prostriedkov iných právnických osôb, ktoré sa spravujú verejným alebo súkromným právom, uvedených v tomto odseku;
- (2) je kontrolovaná (riadená) štátnym alebo miestnym orgánom alebo inými právnickými osobami, ktoré sa spravujú verejným alebo súkromným právom, uvedenými v tomto odseku;
- (3) viac ako polovicu členov jej správneho, riadiaceho alebo dozorného orgánu menujú štátne alebo miestne orgány alebo právnické osoby, ktoré sa spravujú verejným alebo súkromným právom, uvedené v tomto odseku. ...“

8 § 10 ods. 5 litovského zákona o verejnom obstarávaní stanovuje:

„Ustanovenia tohto zákona sa neuplatnia, ak verejný obstarávateľ uzavrie zmluvu so subjektom, ktorý má vlastnú právnu subjektivitu a nad ktorým vykonáva kontrolu podobnú kontrole, akú vykonáva nad vlastnými organizačnými zložkami alebo orgánmi, pričom táto kontrola je výlučná (alebo voči ktorému uplatňuje práva a povinnosti štátu alebo miestneho orgánu ako jediný spoločník), a ak kontrolovaný subjekt dosiahol aspoň 90 % svojho obratu v predchádzajúcom účtovnom roku (alebo v období, ktoré uplynulo od jeho zriadenia, ak vykonáva svoju činnosť kratšie ako jeden účtovný rok) prostredníctvom činností, ktorých účelom je plniť potreby verejného obstarávateľa alebo mu umožniť plnenie jeho úloh.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 9 VLRD je obchodná spoločnosť, ktorá bola zriadená v priebehu roka 2003 v nadväznosti na reštrukturalizáciu spoločnosti „Lietuvos geležinkeliai“ AB (ďalej len „litovská železničná spoločnosť“) a ktorej predmet činnosti sa týka najmä výroby a údržby lokomotív, vozňov, ako aj elektrických motorov a motorových strojov.
- 10 VLRD je dcérska spoločnosť litovskej železničnej spoločnosti, ktorá je jej jediným spoločníkom. Litovská železničná spoločnosť bola v čase vzniku skutkových okolností hlavným zákazníkom spoločnosti VLRD, pričom jej objednávky predstavovali okolo 90 % obratu spoločnosti VLRD.
- 11 V priebehu roka 2013 VLRD uverejnila zjednodušené oznámenie o vyhlásení zadávacieho konania na nákup tyčí zo železných kovov, do ktorého sa prihlásila LitSpecMet, ktorá bola neskôr vyhlásená za úspešného uchádzača len v súvislosti s časťou svojej ponuky.
- 12 LitSpecMet navrhla zrušenie uvedeného zadávacieho konania, ako aj uverejnenie nového oznámenia, ktoré by bolo v súlade s litovským zákonom o verejnom obstarávaní, a to z dôvodu, že podľa nej je VLRD verejným obstarávateľom v zmysle litovského zákona o verejnom obstarávaní.
- 13 V tejto súvislosti LitSpecMet v podstate jednak uviedla, že VLRD bola zriadená na účel plnenia potrieb litovskej železničnej spoločnosti, ktorá je podnikom financovaným zo strany štátu a ktorá je poverená poskytovaním služby vo verejnom záujme, a jednak, že podmienky poskytovania služieb a predaja, ktoré uskutočňovala v prospech svojej materskej spoločnosti, nezodpovedajú bežným podmienkam hospodárskej súťaže. LitSpecMet z toho vyvodila záver, že tieto skutočnosti postačujú na vyslovenie domnienky, že účelom činnosti spoločnosti VLRD je plniť potreby všeobecného záujmu, ktoré nemajú priemyselný alebo obchodný charakter, a teda domnienky, že táto spoločnosť je verejným obstarávateľom, na ktorého sa vzťahujú pravidlá verejného obstarávania.
- 14 Vilniaus apygardos teismas (Krajský súd Vilnius, Litva) návrhy spoločnosti LitSpecMet zamietol. Toto rozhodnutie potvrdil Lietuvos apeliacinis teismas (Odvolací súd Litvy).
- 15 Na účely potvrdenia rozhodnutia prijatého na prvom stupni Lietuvos apeliacinis teismas (Odvolací súd Litvy) najmä uviedol, že VLRD bola zriadená na vykonávanie obchodnej činnosti a dosahovanie zisku, čo je potvrdené skutočnosťou, že sama znáša riziká svojej činnosti bez toho, aby štát kryl jej straty. Odvolací súd navyše zastával názor, že činnosť spoločnosti VLRD nemožno považovať za činnosť plniacu potrebu všeobecného záujmu všetkých občanov, keďže bolo preukázané, že VLRD pôsobí v prostredí vyznačujúcom sa hospodárskou súťažou, a že hoci v čase skutkových okolností sa takmer celý jej predaj orientoval na litovskú železničnú spoločnosť, vypracované odhady preukazujú, že v roku 2016 nebude uvedený predaj predstavovať viac ako 15 % obchodných operácií spoločnosti VLRD.
- 16 Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd Litvy) zrušil rozhodnutie Lietuvos apeliacinis teismas (Odvolací súd Litvy).

- 17 V tejto súvislosti Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd Litvy) vychádza z predpokladu, podľa ktorého rozhodnutie sporu, ktorý prejednáva, závisí od výkladu, aký sa má priznať výrazu „inštitúcia... zriadená na osobitný účel plnenia potrieb všeobecného záujmu, ktoré nemajú priemyselný alebo obchodný charakter“, ktorý je použitý v článku 1 ods. 9 druhom pododseku písm. a) smernice 2004/18 a ktorý je prebratý do § 4 litovského zákona o verejnom obstarávaní.
- 18 V tomto ohľade Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd Litvy) predovšetkým zdôraznil, že funkčný prístup k pojmu „inštitúcia, ktorá sa spravuje verejným právom“, aký prijal Súdny dvor, má za dôsledok, že treba zohľadniť rôzne skutočnosti umožňujúce analýzu s cieľom stanoviť, či je osoba verejným obstarávateľom, ako existenciu či neexistenciu situácie vyznačujúcej sa hospodárskou súťažou v rámci trhu, na ktorom táto osoba pôsobí, okolnosti, za akých bol predmetný subjekt zriadený, možnosť či nemožnosť nahradiť uvedený subjekt iným intervenientom, alebo aj otázku, či tento subjekt znáša alebo neznáša riziká vyplývajúce zo svojej činnosti.
- 19 Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd Litvy) v podstate uviedol, že súd prvého stupňa ani odvolací súd nepreskúmali osobitosti hospodárskych činností zabezpečovaných spoločnosťou VLRD, predovšetkým pokiaľ ide o intenzitu hospodárskej súťaže v hospodárskom odvetví, v ktorom táto spoločnosť pôsobí. Zastával názor, že tieto súdy venovali prílišnú pozornosť právnej forme spoločnosti VLRD, ktorá je v tomto prípade obchodnou spoločnosťou, na účely konštatovania, že VLRD nie je verejným obstarávateľom.
- 20 Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd Litvy) navyše uviedol, že VLRD uskutočňovala v priemere pätnásť interných operácií ročne v prospech svojej materskej spoločnosti, ktorá bola pre tento druh operácií oslobodená od povinnosti postupovať podľa pravidiel verejného obstarávania. V tejto súvislosti zdôraznil, že v prípade, ak by samotná materská spoločnosť zabezpečovala činnosti zabezpečované svojou dcérskou spoločnosťou, podliehala by uvedeným pravidlám, pokiaľ ide o nadobúdanie vozidiel, materiálov a iných potrieb nevyhnutných na údržbu lokomotív a koľajových vozidiel alebo na iné práce, a to v súlade s litovským zákonom o verejnom obstarávaní. Uviedol, že v takej situácii bolo potrebné analyzovať, či skutočnosť, keď materská spoločnosť využíva služby dcérskej spoločnosti na realizáciu hospodárskych operácií všeobecného záujmu, neumožňovala obchádzanie právnej úpravy v oblasti verejného obstarávania.
- 21 Vec bola vrátená na Lietuvos apeliacinis teismas (Odvolací súd Litvy), ktorý po tom, ako zrušil rozhodnutie Vilniaus apygardos teismas (Krajský súd Vilnius), mu vec vrátil.
- 22 Za týchto podmienok Vilniaus apygardos teismas (Krajský súd Vilnius) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 1 ods. 9 smernice 2004/18 vykladať v tom zmysle, že spoločnosť:

- ktorú zriadil verejný obstarávateľ vykonávajúci činnosť v oblasti železničnej dopravy, konkrétne: riadenie verejnej železničnej infraštruktúry, osobná a nákladná doprava,
- ktorá nezávisle vykonáva obchodnú činnosť, stanovuje svoju stratégiu činnosti, prijíma rozhodnutia o podmienkach svojej činnosti (trh s výrobkami, zákaznícky segment, atď.), zúčastňuje sa na trhu vyznačujúcom sa hospodárskou súťažou na celom území Európskej únie a mimo Európskej únie, pričom ponúka služby v oblasti výroby a údržby koľajových vozidiel, a zúčastňuje sa na obstarávaní súvisiacich s touto činnosťou s cieľom získať objednávky od tretích strán (odlišných od svojej materskej spoločnosti),
- ktorá poskytuje služby v oblasti údržby koľajových vozidiel svojmu zriaďovateľovi v rámci interných operácií, pričom hodnota týchto služieb predstavuje 90 % jej celkovej činnosti,

- ktorej služby poskytované svojmu zriaďovateľovi sú určené na to, aby mu umožňovali vykonávať svoju činnosť v oblasti osobnej a nákladnej dopravy,

sa nemá považovať za verejného obstarávateľa?

2. Pokiaľ Súdny dvor Európskej únie určí, že za vyššie uvedených okolností sa musí spoločnosť kvalifikovať ako „verejný obstarávateľ“, má sa článok 1 ods. 9 smernice 2004/18 vykladať v tom zmysle, že táto spoločnosť stratí postavenie verejného obstarávateľa, keď hodnota služieb v oblasti údržby koľajových vozidiel poskytovaných v rámci interných operácií verejnemu obstarávateľovi, ktorý je zriaďovateľom predmetnej spoločnosti, poklesne a predstavuje menej ako 90 % alebo nepodstatnú časť celkového obratu podniku?“

O prejudiciálnych otázkach

- 23 Svojimi otázkami, ktoré je potrebné preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 1 ods. 9 druhý pododsek smernice 2004/18 vykladať v tom zmysle, že spoločnosť, ktorá je jednak vo výlučnom vlastníctve verejného obstarávateľa, ktorého činnosť spočíva v plnení potrieb všeobecného záujmu, a ktorá jednak realizuje tak operácie pre tohto verejného obstarávateľa, ako aj operácie na trhu vyznačujúcim sa hospodárskou súťažou, možno kvalifikovať ako „inštitúciu“, ktorá sa spravuje verejným právom“ v zmysle tohto ustanovenia, a prípadne aký má v tomto ohľade význam skutočnosť, že hodnota interných operácií by mohla v budúcnosti predstavovať menej ako 90 % alebo nepodstatnú časť celkového obratu spoločnosti.
- 24 Na úvod je potrebné zdôrazniť, že vnútroštátny súd nepodáva v tomto prípade žiadne spresnenie, pokiaľ ide o sumu obstarávania, o ktoré ide vo veci samej, takže nie je možné s určitosťou stanoviť, či hodnota tejto zákazky presahuje alebo nepresahuje prahovú hodnotu stanovenú v článku 7 písm. b) smernice 2004/18, a teda či je vo veci samej splnená jedna z podstatných podmienok uplatňovania tejto smernice.
- 25 Z dôvodu ducha spolupráce, ktorý existuje vo vzťahoch medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom v rámci prejudiciálneho konania, absencia takéhoto predchádzajúceho zistenia vnútroštátneho súdu nemá za následok neprípustnosť návrhu, ak sa napriek takémuto nedostatku Súdny dvor s prihliadnutím na skutočnosti uvedené v spise domnieva, že vnútroštátnemu súdu môže poskytnúť užitočnú odpoveď. Platí to najmä v prípade, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu obsahuje dostatok relevantných skutočností na to, aby bolo možné sa domnievať, že podmienky uplatnenia sekundárneho právneho aktu môžu byť splnené. Odpoveď poskytnutá Súdny dvorom sa však uplatní len za predpokladu, že vnútroštátny súd zistí, že tieto podmienky sú splnené (pozri analogicky rozsudok z 11. decembra 2014, Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino“ a i., C-113/13, EU:C:2014:2440, bod 48).
- 26 Vnútroštátnemu súdu teda prináleží overiť, či je v tomto prípade splnená podmienka týkajúca sa prahovej hodnoty 200 000 eur, ktorá je stanovená v článku 7 písm. b) smernice 2004/18.
- 27 Je nesporné, že činnosť litovskej železničnej spoločnosti, ktorá zahŕňa poskytovanie verejných služieb v oblasti osobnej dopravy, sa považuje za činnosť vykonávanú na plnenie potrieb všeobecného záujmu a že táto spoločnosť sa musí kvalifikovať ako „inštitúcia, ktorá sa spravuje verejným právom“, a teda ako „verejný obstarávateľ“.
- 28 Prvou otázkou sa má teda objasniť, či sa má aj VLRD kvalifikovať ako „inštitúcia, ktorá sa spravuje verejným právom“.
- 29 Podľa znenia článku 1 ods. 9 druhého pododseku písm. a) až c) smernice 2004/18 je „inštitúcia, ktorá sa spravuje verejným právom“ každá inštitúcia, ktorá po prvé bola zriadená na osobitný účel plnenia potrieb všeobecného záujmu, ktoré nemajú priemyselný alebo obchodný charakter, po druhé má

právnú subjektivitu a po tretie jej činnosť je z väčšej časti financovaná štátnymi, regionálnymi alebo miestnymi orgánmi alebo inými inštitúciami, ktoré sa spravujú verejným právom, alebo jej riadenie podlieha dohľadu týchto inštitúcií, alebo má správny, riadiaci alebo dozorný orgán, ktorého viac ako polovicu členov vymenúvajú štátne, regionálne alebo miestne orgány alebo iné inštitúcie, ktoré sa spravujú verejným právom.

- 30 Ako vyplýva z ustálenej judikatúry Súdneho dvora, podmienky stanovené v tomto článku majú kumulatívny charakter, takže pri nesplnení jednej z týchto podmienok nemožno inštitúciu kvalifikovať ako „inštitúciu[u], ktorá sa spravuje verejným právom“, a teda ako verejného obstarávateľa v zmysle smernice 2004/18 (pozri v tomto zmysle rozsudky z 22. mája 2003, Korhonen a i., C-18/01, EU:C:2003:300, bod 32, ako aj z 10. apríla 2008, Ing. Aigner, C-393/06, EU:C:2008:213, bod 36 a citovanú judikatúru).
- 31 Pojem „verejný obstarávateľ“, vrátane pojmu „inštitúcia, ktorá sa spravuje verejným právom“, sa vzhľadom na ciele smerníc v oblasti zadávania verejných zákaziek, ktorých účelom je vylúčiť riziko, že budú uprednostnení vnútroštátni uchádzači alebo kandidáti pri akomkoľvek zadávaní zákaziek zo strany verejných obstarávateľov, a zároveň možnosť, že inštitúcia financovaná alebo kontrolovaná štátom, regionálnymi alebo miestnymi orgánmi alebo inými inštitúciami, ktoré sa spravujú verejným právom, sa bude riadiť inými než ekonomickými úvahami, má vykladať funkčne a v širšom zmysle (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. mája 2003, Komisia/Španielsko, C-214/00, EU:C:2003:276, bod 53 a citovanú judikatúru).
- 32 Je potrebné zdôrazniť, že sa zdá, že VLRD spĺňa podmienky stanovené v článku 1 ods. 9 druhom pododseku písm. b) a c) smernice 2004/18. Je totiž nesporné, že má právnú subjektivitu. Navyše vnútroštátny súd konštatoval, že VLRD je dcérska spoločnosť, ktorej 100 % vlastní litovská železničná spoločnosť, a že je touto spoločnosťou „kontrolovaná“.
- 33 Jediná otázka, ktorú je potrebné analyzovať, sa teda týka toho, či VLRD predstavuje alebo nepredstavuje „inštitúciu[u]... zriaden[ú] na osobitný účel plnenia potrieb všeobecného záujmu, ktoré nemajú priemyselný alebo obchodný charakter“ v zmysle článku 1 ods. 9 druhého pododseku písm. a) smernice 2004/18.
- 34 Zo znenia článku 1 ods. 9 druhého pododseku písm. a) smernice 2004/18 vyplýva, že požiadavku, ktorá je tu stanovená, musí spĺňať subjekt, ktorého kvalifikácia sa preskúmava, a nie iný subjekt, hoci je tento iný subjekt materskou spoločnosťou prvého uvedeného subjektu, ktorý mu dodáva tovary alebo mu poskytuje služby. Na to, aby sa samotný podnik považoval za verejného obstarávateľa, teda nepostačuje, aby bol zriadený verejným obstarávateľom alebo aby jeho činnosti boli financované finančnými prostriedkami vyplývajúcimi z činností vykonávaných verejným obstarávateľom (rozsudok z 15. januára 1998, Mannesmann Anlagenbau Austria a i., C-44/96, EU:C:1998:4, bod 39).
- 35 Navyše je potrebné zohľadniť, že použitie výrazu „osobitný účel“ svedčí o vôli normotvorcu Únie podriať záväzným pravidlám verejného obstarávania len subjekty zriadené na osobitný účel plnenia potrieb všeobecného záujmu, ktoré nemajú priemyselný alebo obchodný charakter a ktorých činnosť zodpovedá takým potrebám.
- 36 Preto je teda najskôr potrebné zistiť, či VLRD bola zriadená na osobitný účel plnenia potrieb všeobecného záujmu a či tieto činnosti skutočne zodpovedajú týmto potrebám, a následne prípadne preskúmať, či také potreby majú alebo nemajú priemyselný alebo obchodný charakter (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. mája 2003, Korhonen a i., C-18/01, EU:C:2003:300, bod 40).
- 37 V tomto prípade zo znenia prvej otázky vyplýva, že VLRD dodáva tovary a poskytuje služby na to, aby „umožňovali [jej materskej spoločnosti] vykonávať svoju činnosť v oblasti osobnej a nákladnej dopravy“.

- 38 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu totiž vyplýva, že VLRD bola zriadená po reštrukturalizácii litovskej železničnej spoločnosti, a že „tak zriadenie [spoločnosti VLRD], ako aj jej činnosť, naďalej sledujú plnenie potrieb jej zriaďovateľa, konkrétne potrieb všeobecného záujmu“. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že v konaní vo veci samej sa činnosť spoločnosti VLRD, predovšetkým výroba a údržba lokomotív a vozidiel, ako aj dodávanie týchto tovarov a poskytovanie týchto služieb litovskej železničnej spoločnosti, javí nevyhnutným na to, aby litovská železničná spoločnosť mohla vykonávať svoju činnosť určenú na plnenie potrieb všeobecného záujmu.
- 39 Zdá sa teda, že VLRD bola zriadená na osobitný účel plniť potreby svojej materskej spoločnosti, keďže potreby, plnením ktorých bola VLRD poverená, predstavujú nevyhnutnú podmienku výkonu činností všeobecného záujmu tejto materskej spoločnosti, čo však prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.
- 40 Je potrebné zdôrazniť, že je irelevantné, či predmetný subjekt uskutočňuje okrem činností, ktorých účelom je plniť potreby všeobecného záujmu, aj iné činnosti, ktorými sa sleduje dosahovanie zisku na trhu vyznačujúcom sa hospodárskou súťažou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. januára 1998, Mannesmann Anlagenbau Austria a i., C-44/96, EU:C:1998:4, bod 25, ako aj z 10. apríla 2008, Ing. Aigner, C-393/06, EU:C:2008:213, bod 47 a citovanú judikatúru).
- 41 Skutočnosť, že VLRD nevykonáva len činnosti, ktorých cieľom je plniť potreby všeobecného záujmu prostredníctvom interných operácií s litovskou národnou železničnou spoločnosťou, aby táto spoločnosť mohla vykonávať svoju dopravnú činnosť, ale aj iné činnosti, ktorými sa sleduje dosahovanie zisku, je teda v tomto ohľade irelevantná.
- 42 Na účely posúdenia, či inštitúcia spadá pod pojem „inštitúcia, ktorá sa spravuje verejným právom“ v zmysle článku 1 ods. 9 druhého pododseku písm. a) smernice 2004/18, je tiež nevyhnutné, aby plnila potreby všeobecného záujmu, ktoré nemajú priemyselný alebo obchodný charakter.
- 43 V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že posúdenie tohto charakteru sa musí vykonať pri zohľadnení všetkých relevantných právnych a skutkových okolností, ako sú okolnosti, za akých došlo k zriadeniu dotknutej inštitúcie, a podmienky, za akých vykonáva činnosti, ktorých účelom je plniť potreby všeobecného záujmu, a to predovšetkým vrátane neexistencie hospodárskej súťaže na trhu, neexistencie sledovania dosahovania zisku, neexistencie znášania rizík súvisiacich s týmito činnosťami, ako aj prípadného verejného financovania predmetných činností.
- 44 Ako rozhodol Súdny dvor, pokiaľ ide o činnosti, ktorých účelom je plniť potreby všeobecného záujmu, v prípade, že dotknutá inštitúcia vykonáva činnosť v bežných trhových podmienkach, sleduje dosahovanie zisku a znáša straty súvisiace s výkonom uvedených činností, je nepravdepodobné, že by potreby, ktorých plnenie sleduje, mali iný ako priemyselný alebo obchodný charakter (rozsudok zo 16. októbra 2003, Komisia/Španielsko, C-283/00, EU:C:2003:544, body 81 a 82, ako aj citovaná judikatúra).
- 45 Vzhľadom na uvedené existencia rozvinutej hospodárskej súťaže sama osebe neumožňuje dospieť k záveru o neexistencii potreby všeobecného záujmu, ktorá má iný ako priemyselný alebo obchodný charakter.
- 46 Za týchto podmienok prináleží vnútroštátnemu súdu overiť na základe všetkých právnych a skutkových okolností prejednávanej veci, či sa v čase zadania zákazky, o ktorú ide vo veci samej, činnosti vykonávané spoločnosťou VLRD, ktorých účelom je plniť potreby všeobecného záujmu, uskutočňovali v situácii vyznačujúcej sa hospodárskou súťažou, a najmä, či sa VLRD mohla vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci riadiť inými než ekonomickými úvahami.

- 47 V tomto ohľade je však irelevantná okolnosť uvedená v rozhodnutí vnútroštátneho súdu, podľa ktorej sa množstvo interných operácií uskutočnených s litovskou železničnou spoločnosťou, pokiaľ ide o celkový obrat spoločnosti VLRD, môže v budúcnosti zmenšiť, keďže tomuto súdu prináleží preskúmať situáciu tejto spoločnosti v čase zadania predmetnej zákazky.
- 48 V dôsledku toho je potrebné na položené otázky odpovedať tak, že článok 1 ods. 9 druhý pododsek smernice 2004/18 sa má vykladať v tom zmysle, že spoločnosť, ktorá je jednak vo výlučnom vlastníctve verejného obstarávateľa, ktorého činnosť spočíva v plnení potrieb všeobecného záujmu, a ktorá jednak realizuje operácie pre tohto verejného obstarávateľa, ako aj operácie na trhu vyznačujúcim sa hospodárskou súťažou, sa má kvalifikovať ako „inštitúcia, ktorá sa spravuje verejným právom“ v zmysle tohto ustanovenia, pokiaľ sú činnosti tejto spoločnosti nevyhnutné na to, aby uvedený verejný obstarávateľ mohol vykonávať svoju činnosť, a pokiaľ sa na účely plnenia potrieb všeobecného záujmu uvedená spoločnosť riadi inými ako ekonomickými úvahami, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu. V tomto ohľade nemá význam skutočnosť, že hodnota interných operácií by mohla v budúcnosti predstavovať menej ako 90 % alebo nepodstatnú časť celkového obratu spoločnosti.

O trovách

- 49 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdný dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Článok 1 ods. 9 druhý pododsek smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/18/ES z 31. marca 2004 o koordinácii postupov zadávania verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby, zmenenej nariadením Komisie (EÚ) č. 1251/2011 z 30. novembra 2011, sa má vykladať v tom zmysle, že spoločnosť, ktorá je jednak vo výlučnom vlastníctve verejného obstarávateľa, ktorého činnosť spočíva v plnení potrieb všeobecného záujmu, a ktorá jednak realizuje operácie pre tohto verejného obstarávateľa, ako aj operácie na trhu vyznačujúcim sa hospodárskou súťažou, sa má kvalifikovať ako „inštitúcia, ktorá sa spravuje verejným právom“ v zmysle tohto ustanovenia, pokiaľ sú činnosti tejto spoločnosti nevyhnutné na to, aby uvedený verejný obstarávateľ mohol vykonávať svoju činnosť, a pokiaľ sa na účely plnenia potrieb všeobecného záujmu uvedená spoločnosť riadi inými ako ekonomickými úvahami, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu. V tomto ohľade nemá význam skutočnosť, že hodnota interných operácií by mohla v budúcnosti predstavovať menej ako 90 % alebo nepodstatnú časť celkového obratu spoločnosti.

Podpisy